

Η Παγκόσμια Συμμαχία για τις Τέχνες στην Εκπαίδευση (World Alliance for Arts Education - WAAE) & το Συνέδριο της UNESCO 2010

Dan Baron Cohen

Σύμβουλος του Δικτύου Παιδαγωγών
της Τέχνης στη Βραζιλία,
Πρόεδρος του Παγκόσμιου Οργανισμού
για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (IDEA, 2004-2010),
Συνιδρυτής και Πρόεδρος της Παγκόσμιας Συμμαχίας για τις
Τέχνες στην Εκπαίδευση (WAAE, 2006-2010)

Μετάφραση: Μυρτώ Πίγκου-Ρεπούση

Από το 2006 που ιδρύθηκε η Παγκόσμια Συμμαχία για τις Τέχνες στην Εκπαίδευση (World Alliance for Arts Education - WAAE), λίγο πριν από το Παγκόσμιο Συνέδριο της UNESCO για τις Τέχνες στην Εκπαίδευση στη Λισαβόνα, μέχρι σήμερα η διαχωριστική γραμμή ανάμεσα σε ένα πρότυπο-παράδειγμα ανταγωνισμού και σε ό,τι θα μπορούσε να αποτελέσει ένα νεοσύστατο πρότυπο-παράδειγμα συνεργασίας ήρθε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Ο λαός των ΗΠΑ εξέλεξε έναν ιστορικό, μουσικοπαιδαγωγό και ακτιβιστή της κοινωνικής δικαιοσύνης ως τον πρώτο Αφροαμερικανό πρόεδρο της χώρας. Οι τράπεζες των Ηνωμένων Πολιτειών προκάλεσαν μια παγκόσμια «οικονομική κρίση» και με τη χωρίς προηγούμενο παρέμβασή τους μετέτρεψαν κάθε οικογενειακή εστία και εργασιακό χώρο σε τόπο συζητήσεων περί ηθικής και μη βιωσιμότητας. Τέλος, μια σειρά «φυσικών καταστροφών» ανέδειξαν την ανικανότητα των εκλεγμένων ηγετών να ανταποκριθούν στις πιεστικές περιβαλλοντικές ανησυχίες των ψηφοφόρων τους. Τα τρία αυτά παγκόσμια γεγονότα μάς δείχνουν μια «επιλογή του είδους» πολύ θλιβερή για να μπορέσουν να την αντιμετωπίσουν άμεσα οι περισσότεροι, την οποία όμως βιώνουν καθημερινά όλοι οι νέοι και οι οικογενειές τους. Σε αυτό το ασυνήθιστο πλαίσιο πραγματοποιήθηκε το Παγκόσμιο Συνέδριο της UNESCO για τις Τέχνες στην Εκπαίδευση του 2010 στη Σεούλ.

Κατά τη διάρκεια των τεσσάρων αυτών χρόνων, η Παγκόσμια Συμμαχία για τις Τέχνες στην Εκπαίδευση στήριξε τον πρωταρχικό στόχο της Κοινής της Διακήρυξης του 2006: Να συνεργαστεί με οποιονδήποτε επιθυμεί να επιταχύνει την ανάπτυξη ενός εκπαιδευτικού μοντέλου-παραδείγματος που θα βασίζεται στις τέχνες και θα μπορεί να ανταποκριθεί

στις ανάγκες της εποχής μας. Το 2007 και το 2008 καλέσαμε καλλιτέχνες, επιστήμονες και στελέχη χάραξης στρατηγικής από τοπικά, εθνικά και παγκόσμια δίκτυα για τις τέχνες στην εκπαίδευση και οργανώσαμε δύο συναντήσεις κορυφής, όπου συζητήθηκαν τα ζητήματα δημιουργικότητας και παιδαγωγικής. Το 2009, μετά την ένταξη της Παγκόσμιας Συμμαχίας για το Χορό (WDA-World Dance Alliance) ως τέταρτου μέλους μας και στο πλαίσιο του διαλόγου με αντιπροσώπους των Νέων Μέσων, συγκαλέσαμε πέντε τοπικές συναντήσεις, στις οποίες καλέσαμε συνεργάτες από τους τομείς της εξελικτικής ψυχολογίας, της δημόσιας ασφάλειας, της υγείας, του αλφαριθμητισμού, της αξιολόγησης, των τραπεζών, των επιχειρήσεων της δημιουργικής βιομηχανίας και της αστικής ανανέωσης, για να χαράξουμε, βασιζόμενοι στην εμπειρία τους, μια πενταετή στρατηγική ενιαίας δράσης για το νεοσύστατο πρότυπο-παράδειγμα.

Σε αυτά τα τέσσερα χρόνια έντονης δράσης, το Προεδρείο της WAAE και τα μέλη του έμαθαν ο ένας από τον άλλον να μεταβάλλουν μια αισιόδοξη Κοινή Διακήρυξη σε μια αποτελεσματική διεπιστημονική συνεργασία που σέβεται τις ξεχωριστές ιστορίες, κουλτούρες και ανάγκες κάθε συνεργαζόμενου φορέα. Ανάπτυξε επίσης μια βαθύτερη σχέση με την UNESCO, η οποία γέννησε μια συνεργασία βασισμένη σε ξεκάθαρη μεθοδολογία και ισότιμο διάλογο, και συνέβαλε σημαντικά στο πρόσφατο παγκόσμιο συνέδριο της UNESCO για τις Τέχνες στην Εκπαίδευση και στη Διακήρυξη της Σεούλ του 2010.

Παρ' όλα αυτά, για να διατηρηθεί αυτή η ορμή και το κοινό όραμα, πρέπει να χτίσουμε και να διατηρήσουμε νέες συνεργασίες. Οι συνεργασίες αυτές θα μεταμορφώσουν την

έλλειψη ευρύτερης κατανόησης για τη σημασία των τεχνών στην εκπαίδευση, καθώς και την απροθυμία των κυβερνήσεων να χαράξουν νέα εκπαιδευτική πολιτική σε ένα παγκόσμιο κοινωνικό κίνημα. Η άριστη δουλειά που έχουμε να επιδείξουμε σε κάθε τομέα της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, τόσο σε πρακτικό όσο και σε θεωρητικό επίπεδο, και η οποία άπτεται του αναλυτικού προγράμματος, δεν αρκεί. Με βάση τα ερευνητικά δεδομένα και τη δικτύωση είναι ανάγκη να υποστηρίξουμε πιο δυναμικά το ότι μπορούμε να ανταποκριθούμε στην κρίση που αγγίζει κάθε σχολική αίθουσα. Στην κρίση που τρομοκρατεί και εξαντλεί τους δασκάλους, τους προκαλεί κατάθλιψη και τους αρρωσταίνει. Στην πανδημική βία που απειλεί κάθε σπίτι, κάθε δρόμο και κάθε εργασιακό περιβάλλον, μεταβάλλοντάς τα σε φρούρια. Πρέπει να υποστηρίξουμε ότι μπορούμε να ανταποκριθούμε στη δυνατότητα που έχει κάθε γενιά να συμμετέχει στη λήψη δημιουργικών και συλλογικών αποφάσεων που αφορούν το μέλλον της.

Ιδιαίτερα αυτή την εποχή, που η ανάγκη το υπαγορεύει, πρέπει να δείξουμε ότι μπορούμε να συνεισφέρουμε σημαντικά στην καλλιέργεια μιας νέας ηθικής, μιας νέας αισθητι-

**Οι τέχνες αποτελούν γλώσσες
των ανθρώπων, που τις
χρησιμοποιούμε καθημερινά
για να συμβολίσουμε και να
αναπαραστήσουμε την κατανόηση,
την επικοινωνία, τη φαντασία και
τη δημιουργία στη ζωή μας.**

κής και μιας οικονομίας βιώσιμων κοινοτήτων. Αυτές είναι και οι προτεραιότητες των ομάδων έρευνας, δικτύωσης και συνηγορίας της WAAE.

Είναι καιρός πλέον να αλλάξουμε τη γλώσσα που χρησιμοποιούμε και τα αντανάκλαστα που ενεργοποιούμε, προκειμένου να συνηγορήσουμε υπέρ των τεχνών στην εκπαίδευση. Να μη μιλάμε πια για τις τέχνες στην εκπαίδευση από τη θέση του άστεγου, αυτού που βρίσκεται σε κάποια περιοχή μεταξύ τέχνης και εκπαίδευσης. Αντί γι' αυτό, πρέπει να δείξουμε με αυτοπεποίθηση τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στη γλώσσα των τεχνών, στην ολιστική ανάπτυξη όλων των ειδών των ανθρώπινης νοημοσύνης και τη γαλούχηση δημοκρατικών πολιτών, ικανών να συμμετέχουν στα κοινά με αυτοπεποίθηση. Όταν επιχειρηματολογούμε για την αξία μας, τονίζοντας τη συμβολή των τεχνών στην ανάπτυξη δεξιοτήτων σε άλλους τομείς, δεν κάνουμε τίποτα άλλο παρά να ενισχύουμε την περιθωριακή υπόστασή μας. Αντί γι' αυτό πρέπει να δείχνουμε με αυτοπεποίθηση ότι οι τέχνες αποτελούν γλώσσες των ανθρώπων, που τις χρησιμοποιούμε καθημερινά για να συμβολίσουμε και να αναπαραστήσουμε την κατανόηση, την επικοινωνία, τη φαντασία και τη δημιουργία στη ζωή μας.

Χρειάζεται με άλλα λόγια να εκδημοκρατίσουμε ξανά τις τέχνες και να ορίσουμε εκ νέου τις τέχνες στην εκπαίδευση, δείχνοντας ότι απορρέουν από τις πιο πρωταρχικές ανθρώπινες ανησυχίες και ανταποκρίνονται σε αυτές, οι οποίες αφορούν τη δημόσια ασφάλεια, την εκπαίδευση, την εργασία, τη διανοητική και συναισθηματική υγεία. Αυτό θα ωθούσε τους γονείς, τους δασκάλους, τους πολιτικούς και τους επαγγελματίες άλλων κλάδων να δουν τις γνώσεις στις οποίες αναφερόμαστε όχι ως πολυτέλεια δευτερεύουσας σημασίας σε σχέση με το γραμματισμό, την αριθμητική και τις επιστήμες της πληροφορίας, αλλά ως θεμελιώδεις γνώσεις για τη δημιουργική παραγωγή και αναπαραγωγή της ζωής και για το ενδεχόμενο ενός κόσμου βιώσιμου.

